

Dési Elza

Egy bámulatra méltó amatőr... Nem csak azért, mert nyolcvanhetedik évében van már Dési Elza, s még mindig csillapíthatatlan izgalommal fest és fest... Nem is csak azért, mert a cseppet sem könnyű életútnak ebben a szakaszában is töretlen kedély és harmónia birtokosa, s nem is csak azért, mert a törvényhezszabályhoz alkalmazkodó életformák dacára is érezhetően öntörvényű, fogékony, de befolyásolhatatlan személyiség, s nem is csak alkotásainak profi képzőművészre valló következetes formavilága miatt bámulatra méltó. Valahogy az egész miatt, amiatt, hogy ez mind egyszerre van...

Közösség, ez lehetne a kulcsszó a mindennapi művészi munkát inspiráló tényezők közül. Mindenekelőtt a családé; a hét évvel idősebb fivér erőteljes rajztehetsége és gondossága: Elza húgát módszeresen beavatta szeretett foglalatosságának titkaiba. Jeles érettségi, majd az Iparművészeti Főiskolára tett sikeres felvételi után nagyot fordult élete: férjhez ment, s mivel férje Pécssett volt mérnök, már nem kezdte el az iskolát. Két lánya is Pécssett született, majd a harmincas évek világgazdasági válsága s férjének állástalansága új szerepbe kényszerítette: varrónőként segítette családjá eltartását. A művészi ambícióknak igencsak elégtelen pótléka volt a „ruhaművészet” – de az asszony sem akkor, sem azóta nem kérte számon ezt a világtól.

Végül is a világháború után, egy esti gimnázium grafika szakát elvégezvén, fogott ismét neki eredeti feladatának. De elhelyezkedni – életkora miatt – már nem tudott ezen a területen. A Kereskedelmi Dolgozók Képzőművészeti Körében egy igen jó közösségben olajképeket festett boldogan évekig. Ám egy újabb fordulat: terpentinallergia! És ezzel szükségképpen technikaváltás: az akvarell és a linómetszés lettek állandó kifejezési formái.

1968 óta jár minden nyáron Dési Elza Zebe-

génybe, hogy kedvelt tanárainak vezetésével a Képzőművészeti Szabadiskolában hódoljon szenvedélyének. Tájéképek, külföldi utazásainak élményei, portrék kerülnek ki a keze alól, ceruzarajzok, színes krétarajzok, linómetszések formájában. Az Uvaterv Képzőművész Kör lett sok év óta második otthona, s a kitűnő kollegiális szellem, az évenként megismétlődő közös tihanyi üdülések jelentik számára a pótolhatatlan közeget, a szüntelen ösztönzést. A Mérleg utcai kiállítótermükben a közelmúltban volt életmű-kiállítása a lankadatlanul alkotónak. De előzőleg Zebegényben, s különféle üzemekben is volt önálló tárlata. Magánéletét immár felnőtt gyermekek, unokák és még fiatalok, máris lelkesen rajzoló dedunokák sűrű látogatásain kívül a könyvek töltik ki: a klasszikusok mellett eleven kíváncsisággal olvas mai írókat is Dési Elza.

Íme, egy alkotó, aki elégedett az életével: teljesnek, harmonikusnak érzi azt. Mindez képein is megmutatkozik: nyugalom, stabilitás, derű árad a metszettek házsoraiból, a finom akvarellekből, gyöngéd, gondos alakrajzokból. *Figyelem* van bennük, olyanféle, amelyet csak is az emberközelség és életközelség, a megbízhatónak ismert, s negativumaiban el nem ítélt *realitások* szülhetnek. Egy ember, aki bizik a világban, bizik más emberekben, s ennél fogva önmagában is – és aki mindezek miatt végtelenül, lefegyverzően megbízható. Képeit nézgetve komolyan el kell gondolkodni azon: vajon nem épp annak köszönhető-e mindeme békesség és szelidség, hogy az alkotó amatőr maradt – kívül a pályán, de belül minden más, s elfogadta habozás nélkül mindazt, amit sorsa kínált? Talán igen. Kivételes lény: nem képeinek van stílusa, hanem az életének. C'est ça, c'est tout, vagyis: ez van, ez minden! – ahogy ő maga mondaná.

Abody Rita